

ALT OG INTET

ASIM OG TABASSAM

Et opslag i *Den Store Danske* forklarer, at begrebet 'integration' henviser til "den proces, der forener adskilte enheder og skaber en større helhed". Det er jo fint som en form for generel definition, men det gør os ikke nødvendigvis klogere på, hvordan vi taler om, tænker på og diskuterer integration. Det fortæller os intet om, hvordan integration optræder i politik og praksis. Eller om de mange antagelser om Danmark som stat, nation, og befolkning, vi bringer i spil, hver gang vi anvender begrebet.

Umiddelbart er det også svært at se, hvordan integration forener adskilte enheder og skaber en større helhed. 'Integration' fungerer snarere som en flytbar hegnsplæ, der løbende optegner skellet mellem 'os' og 'dem', flertal og mindretal, danskere og fremmede. Begrebet har med andre ord karakter af et sort hul, der ubønhørligt opsuger alskens former for perspektiver og debatter; en centrifuge, der år efter år slynger tal, ytringer og meninger rundt og rundt, uden at vi rigtig kommer nogen vegne eller bliver meget klogere – blot rundtossede og måske lidt opgivende.

Jeg vil derfor starte et helt andet sted: Den 8. december 2010 var jeg ved at få morgenkaffen galt i halsen. Dagbladet Information bragte en artikel med ægteparret Asim og Tabassam under overskriften ”Jeg kan ikke se vores fremtid i Danmark”. Asim er konsulent, og Tabassam læge. De var dengang begge 36 år, født og opvokset i Danmark med forældre, der kom hertil som gæstearbejdere fra Pakistan i de tidlige 1970’ere.

Men her i 2010 havde den snigende forskelsbehandling og slet skjulte racisme, som de og deres to børn mødte i hverdagen, fået dem til at tvivle på fremtiden. Det, der fik morgenkaffen til at skvulpe, var, at jeg kender Asim og altid har set ham som en hårdtarbejdende, velartikuleret og engageret borger – et idealbillede på, hvordan danskere med indvandrerbaggrund bidrager til det danske samfund.

Da jeg lærte Asim at kende i 2001, var han aktiv i det nu hedengangne OPSA – Organisationen af Pakistanske Studerende og Akademikere. I OPSA’s formålsparagrafer stod anført, at medlemmerne ville samle den pakistanske ungdom og arbejde for integration i Danmark på tværs af de politiske, sociale, etniske og religiøse skel, som havde splittet deres forældres generation, der trods årtier her i landet ofte stadig følte en stærk tilknytning til familiernes landsbyer og netværk i Pakistan.

Asim arbejdede i 2001 og årene frem hårdt for at indfri OPSA’s målsætning. Han forklarede blandt andet under en af vores mange samtaler, at han så det som sin og andre unges fornemmeste opgave at opdrage på deres

mere traditionelle og kulturelt funderede forældre. Personligt havde han planer om at bruge sin uddannelse fra Copenhagen Business School til at starte en importvirksomhed. Siden blev han imidlertid konsulent i en større dansk NGO, hvor han trak på sin viden, sine erfaringer og sit engagement i arbejdet for at skabe interkulturel forståelse.

Dengang havde Asim netop mødt Tabassam gennem fælles venner. Siden udbyggede de kontakten via telefon og – det dengang relativt nye – internet. Efter nogen tid besluttede de at gifte sig på trods af deres respektive familiers ønske om arrangerede ægteskaber med familiemedlemmer i Pakistan. De to unge holdt fast og trodsede deres forældre.

Den december morgen ni år senere kunne jeg læse Tabassam forklare: ”Vi har jo status af andenrangsborgere. Vi føler, at vi skal forsvare og forklare os, og det er ikke en rar følelse, når man er født og opvokset i Danmark”. Asim supplerede: ”Hver gang vi tænder et tv eller går en tur på gaden, skal man forsvare sig selv. Det er som at være i en psykisk kz-lejr, selv om det er en hård sammenligning”.

Ægteparret frygtede særligt den dag, hvor deres dengang små børn på to og syv år ville begynde at følge med i den offentlige debat om muslimske indvandrere og føle sig anderledes og mindre værd end deres kammerater. Den oplevelse ønskede de ikke for deres børn. Men hvis to som Asim og Tabassam ikke orker os gammeldan-

skere mere, så er der, som John Mogensen synger: noget galt i Danmark.

KÆRT BARN HAR MANGE NAVNE

Men hvad er det så mere præcist, der er galt? En del af svaret kan vi måske finde i integrationens 'blinde vinkel'.

Gammeldanskere kan ofte ikke se og begribe, hvorfor integration er et problematisk begreb – for det handler nemlig aldrig direkte om dem selv.

Lad os derfor for en stund skifte perspektiv med et lille tankeeksperiment: En gruppe rumvæsner er landet på jorden og forsøger at forstå de eksotiske jordboere ved blandt andet at studere den offentlige debat i Danmark siden 1980'erne og frem. De vil for det første notere sig, at flertallet af de danske jordboere udviser en massiv interesse for dem af deres naboer, der *ikke* har boet i landet gennem generationer, dvs. de såkaldte indvandrere, flygtninge, gæstearbejdere, nydanskere, fremmede, muslimer, perler, perkere og så videre. Kært barn har jo som bekendt mange navne.

For det andet vil gæsterne fra det ydre rum hurtigt bide mærke i, hvordan de danske jordboere anvender et særligt begreb til at tale om denne gruppe af befolkningen: De vil kunne se og høre danske jordboere anvende udtrykket 'integration' til at diskutere, hvem og hvor mange af indvandrerne der skal og bør have et arbejde, om de må tale deres modersmål i hjemmet eller skal tale dansk og så fremdeles om alt lige fra børneopdragelse

over ægteskaber, religion til madvaner, hygiejne og beklædning.

Rumvæsnerne ville også støde på begrebet i mere kuriøse diskussioner om frikadeller eller ej i daginstitutioner, juletræer i boligforeninger, rimeligheden af kønsopdelte svømmehaller og integrationsminister Inger Støjbergs fejring af udlændingestramning nummer 50 med en stor lagkage på Facebook. De vil sikkert også opdage, at bekymringer om parallelsamfund, sammenhængskraft og ytringsfrihed får de danske jordboeres sind i kog – og det i en sådan grad, at de med et par års mellemrum lader spørgsmålet om integration afgøre deres valg af landets politiske ledere.

Denne allegori er naturligvis fjollet og forfladiger en langt mere kompleks virkelighed. Ikke desto mindre hjælper den os til at træde et skridt tilbage og se på os selv og vores brug af integrationsbegrebet udefra.

Man skal dog ikke nødvendigvis være gæst fra det ydre rum for at bemærke, hvor vidtrækkende begrebet 'integration' reelt er. [Allerede i 2002 kaldte sociolog Morten Ejrnæs meget præcist begrebet for "enestående uklart"](#).

'Integration' kan for eksempel henviser til *social integration*, når vi diskuterer sammensætningen af beboere i specifikke boligområder eller andelen af unge med anden etnisk baggrund på specifikke folkeskoler. Det kan henviser til *økonomisk integration*, når vi debatterer årsagerne til, at flygtninge og indvandrere ikke deltager på arbejdsmarkedet i samme grad som gammeldanskere,

men modtager langt flere velfærdsydelse, eller til *politisk integration*, når vi spørger, i hvilket omfang indvandrere og deres efterkommere stemmer til folketings- og kommunalvalg og engagerer sig i det lokale foreningsliv. Endelig henviser *kulturel integration* til, hvorvidt indvandrere og flygtninge tager dansk sprog og identitet til sig eller fastholder og viderefører traditionerne fra deres første hjemland.

DET HOMOGENE FOLK

Danmark er jo som bekendt et lille land med cirka 5,7 millioner indbyggere. Vi er en meget homogen befolkning med høj grad af tillid, tryghed, hygge og lykke. Det er i hvert fald sådan, vi ofte ser og præsenterer os selv. Det var også denne selvforståelse, som den daværende socialdemokratiske statsminister Poul Nyrup Rasmussen værnede om, da han på et debatmøde i Aalborg i 1997 slog fast, at ”Danmark er ikke multietnisk og skal ikke være det”.

Nyrup ville i sin tale adressere mange gammeldanskeres tiltagende bekymringer over udlændinge, der boede i bestemte boligområder og nærmest udgjorde hermetisk lukkede enklaver, dannede kriminelle bander og levede af bistandshjælp uden at bidrage til velfærdsstaten. Paradoksalt nok kunne nærmest en hvilken som helst folketingspolitiker på Christiansborg finde på at udtale nøjagtig samme målsætning i dag, mere end 20 år senere.

Nyrup forsøgte dengang at sætte foden ned. Dan-